

A tanúsítási rendszer működése a tűzvédelemben

A Tűzvédelmi törvény értelmében a Magyar Köztársaság területén forgalomba hozni csak olyan tűzoltó-technikai terméket, tűz- vagy robbanásveszélyes készüléket, gépet, berendezést lehet, amely eleget tesz (megfelel) a tűzvédelmi biztonságossági követelményeknek. A megfelelőséget kijelölt *tanúsító szervezet* tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítványával, valamint vizsgálatokról készült vizsgálati jegyzőkönyvvel kell igazolni. A termékre vonatkozó tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány beszerzésével kapcsolatos, a gyártóra, forgalmazóra, valamint a tanúsító szervezetre vonatkozó szabályokat, előírásokat a 15/2004 (V.28.) BM rendelet tartalmazza.

I. Tűzvédelmi termék forgalomba hozatalának általános szabályai

Amennyiben az adott termék rendelkezik kijelölt *tanúsító szervezet* tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítványával, valamint a vizsgálatokról készült jegyzőkönyvvel, a termék szabadon használható, beépíthető, illetőleg készületben tartható.

Abban az esetben, ha valamely termék tűzvédelmi biztonságossági követelményeire nincs irányadó jogszabály, honosított harmonizált szabvány, vagy

műszaki követelmény, akkor az csak az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium és az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (ÖTM OKF) hatósági engedélyével forgalmazható.

Tűzvédelmi terméket a Magyar Köztársaság területén jogszerűen forgalomba hozni tehát a következő feltételek mellett lehetséges:

1. Tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvánnyal

Tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítványt kijelölt tanúsító szervezet készíthet. Ezt a megoldást akkor lehet alkalmazni, ha az adott vizsgálat elvégzésére létezik európai uniós előírás, vagy műszaki követelmény. A tanúsítvány valamely – az adott vizsgálatra akreditált – vizsgáló szervezetnél elvégzett vizsgálatról készült vizsgálati jegyzőkönyv eredményén alapul.

A vizsgálati jegyzőkönyv alapján a tanúsító szervezet megállapítja, hogy a vizsgált termék megfelel a hivatkozott szabvány, vagy normatív előírás követelményének, és ellenőrzi, hogy a vizsgálatot végző szervezet az adott minősítő vizsgálat elvégzésére érvényes akreditálással rendelkezik. Megállapításait „Értékelési Jegyzőkönyv”-ben rögzíti.

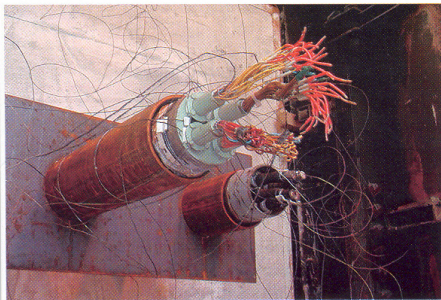
2. A ÖTM OKF vizsgálatokon alapuló hatósági engedélyével

Abban az esetben, ha az adott tűzvédelmi termékre nincs EU, vagy hazai műszaki követelmény, a biztonságossági követelményeket az ÖTM OKF állapítja meg.

A hatósági engedélyt megalapozó vizsgálati eljárás esetében a tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány kiadására vonatkozó szabályok az irányadók, tehát a minősítő vizsgálatokat csak az adott vizsgálatra érvényes akreditációval rendelkező vizsgáló szervezet végezheti el. Ebben az esetben a műszaki követelményt és a végzendő vizsgálatot az ÖTM OKF határozza meg.

3. A ÖTM OKF egyenértékűséget megállapító határozatával

Amennyiben az adott termékre nincs EU-szabályzás, viszont létezik követelmény-rendszer a terméket előállító országban, és van az adott termékre hazai műszaki követelmény is, az ÖTM OKF a két követelmény-rendszer egyenértékűségével kapcsolatban hoz határozatot.

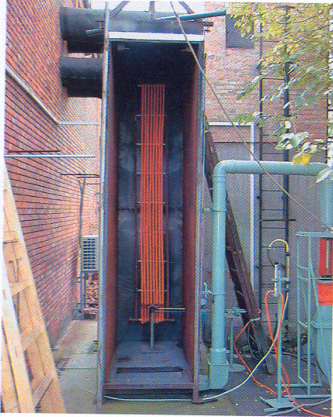
Atomerőművi hermetikus kábelátvezetők MSZ EN 14800-14 (ISO 834-1) szabvány szerinti tűzállósági határérték vizsgálata (ÉMI KHT)

CO2 kézi tűzoltó készülék MSZ EN 3 szabvány szerinti szigetelés vizsgálata (VEIKI-VNL Kft.)

Habbal oltó mobil tűzoltó berendezés MSZ EN 3 szabvány szerinti szigetelés vizsgálata (VEIKI-VNL Kft.)

MSZ EN 50266 (IEC 60332-3) szabvány szerinti függőleges lángterjedés vizsgálatra előkészített kábel (VEIKI-VNL Kft.)

II. Tűzvédelmi termék forgalomba hozatalának különleges szabályai

1. Építési termékek

Forgalomba hozni, beépíteni csak megfelelőség igazolással rendelkező építési célra alkalmas terméket szabad. A műszaki követelményeket, a megfelelőség igazolását, a forgalomba hozatal, valamint a felhasználás részletes szabályait a 3/2003 (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet tartalmazza. A megfelelőségi igazolási eljárást a termékre vonatkozó jóváhagyott műszaki specifikáció határozza meg. Az eljárás során vizsgálatokkal, bizonyítási eljárásokkal kell megállapítani, hogy a termék megfelel a rá vonatkozó műszaki specifikáció előírásainak.

Kijelölt tanúsító szervezet által a 3/2003 (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendeletben meghatározott megfelelőségi igazolás módjaival kell igazolni a termék megfelelőségét.

2. Egyes villamossági termékek

Ide tartozik a 79/1997. (XII. 31.) IKIM rendeletben meghatározott 50 és 1000 V közötti névleges feszültségű váltakozó áramra, valamint 75 és 1500 V közötti egyenáramra készített *bármely* villamossági termék, eltekintve a rendelet 2. sz. mellékletében meghatározott termékektől és területektől.

A rendelet szerint villamossági termék az EU-ban kizárólag akkor hozható forgalomba, ha azt a gyártó úgy alakította ki és állította elő, hogy szabályos

A vizsgálat 10. perce

üzembe helyezés és karbantartás, valamint rendeltetésszerű használat esetén nem veszélyezteti az emberek, háziállatok biztonságát és a vagyonbiztonságot.

Valamely villamossági termék tűzvédelmi szempontból akkor felel meg ezen követelményeknek, ha kielégíti a rendelet 1. sz. mellékletében megfogalmazott alapvető biztonságtechnikai követelményeket. A tűzvédelmi villamossági termék megfelelőségét tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvánnyal kell igazolni.

3. Tűzoltó-technikai, illetve tűz- vagy robbanásveszélyes készülék, gép, berendezés

A fenti termékek Magyarországon kizárólag akkor hozhatók forgalomba, amennyiben rendelkeznek tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvánnyal (lásd: 15/2004. (V. 21.) BM rendelet. A megfelelőség tanúsítását a 26/2004. (VI. 11.) BM rendelet szerint kijelölt tanúsító szervezet végezheti.

4. A CE jelöléssel ellátott termékekre vonatkozó szabályok:

CE jelölés valamely terméken akkor helyezhető el, ha a megfelelőség igazolása honosított harmonizált szabvány vagy európai műszaki engedély alapján történt és a termék megfelel valamennyi rá vonatkozó jogszabályban meghatározott alapvető követelménynek.

Építési termékek:

A CE megfelelőségi jelöléssel *jogszerűen* ellátott építési termék – a tűzvédelmi építé-

A vizsgálat 30. perce

si termékek kivételével – korlátozás nélkül hozható forgalomba. A tűzvédelmi építési termékek esetében a forgalomba hozatal feltétele a megfelelőségi tanúsítvány.

Villamossági termékek:

Az EU-ban történő forgalomba hozatal előtt a villamossági termékeket el kell látni CE megfelelőségi jelöléssel. Ez azt jelenti, hogy a termék megfelelőség értékelését elvégezték és a termék megfelel a rendelet előírásainak.

Ha a termékre több olyan, az EU irányelvein alapuló magyar jogszabály is vonatkozik, amely szintén előírja a CE jelölés feltüntetését. A CE jelölés egyben azt is jelenti, hogy az adott termék megfelel mindezen jogszabályok előírásainak. Tűzvédelmi villamossági termékek esetében a forgalomba hozatal feltétele a tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány.

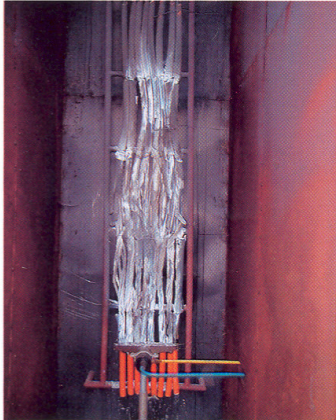
Tűzoltó-technikai, illetve tűz- vagy robbanásveszélyes készülék, gép, berendezés:

Magyarországon forgalomba hozni csak olyan tűzoltó-technikai terméket, tűz- vagy robbanásveszélyes készüléket, gépet, berendezést lehet, amely tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvánnyal rendelkezik.

III. A tűzvédelmi termék tanúsítása

1. Tanúsító szervezetek

A tűzvédelmi termékek vizsgálatát ellenőrzését és tanúsítását Magyarországon a 182/1997. (X. 17.) számú Kormányrendelet alapján:

A kábelek a vizsgálat végén

- az önkormányzati és területfejlesztési miniszter (korábban belügyminiszter) feladat- és hatáskörébe utalt tűzoltó-technikai termék, tűz- vagy robbanásveszélyes készülék, gép, berendezés esetében a 26/2004 (VI. 11.) BM rendelet szerint,
- illetékességből a gazdasági, illetve az önkormányzati és területfejlesztési miniszter (korábban belügyminiszter) feladat- és hatáskörébe utalt szakágazatok (pl. építési termékek) esetében a 4/1999 (II. 24.) GM rendelet alapján kijelölt vizsgáló szervezet végezheti.

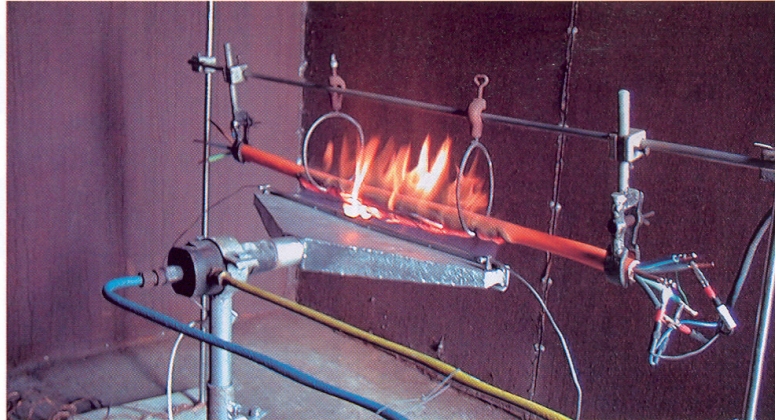
A jelenlegi állapot szerint Magyarországon a 26/2004 (VI. 11.) BM rendelet kijelölése alapján nyolc vizsgáló-ellenőrző, illetőleg tanúsítást végző szervezet működik a tűzvédelem területén. A tanúsító szervezetek szakterületei, tevékenységi köre, valamint a kijelöléshez kapcsolódó jogszabályok, valamint a hivatkozott szabványi környezet megtekinthető a BM OKF honlapján (www.katasztrofavedelem.hu).

A rendelet alapján kijelölt szervezetek közül:

- vizsgálattal hét,
- ellenőrzéssel két,
- tanúsítással nyolc szervezet foglalkozik.

2. A tanúsítási tevékenység folyamata

A tanúsításra kijelölt (és a tevékenységre akkreditált) szervezet tanúsítási folyamatát az adott szervezet eljárásrendje határozza meg, így az egyes tanúsító szervezetek esetében a folyamat némi képen eltérhet egymástól. A követke-

0,4 kV-os kábel IEC 60331 szabvány szerinti szigetelőképesség megtartás vizsgálata

zőkben egy lehetséges tanúsítási folyamat egyes elemeit ismertetjük.

Tekintettel arra, hogy a tűzvédelmi termék tanúsításának alapjául szolgáló dokumentumok több forrásból származhatnak, a tanúsítási eljárás alap dokumentuma az „Értékelési Jegyzőkönyv”.

A jegyzőkönyv tartalmazza a termékkel kapcsolatos legfontosabb információkat:

- termék adatait (típus, gyártó, főbb műszaki adatok, stb.),
- a termék azonosítására szolgáló dokumentáció megjelölését,
- terméknek mely szabványnak vagy normatív dokumentumnak kell megfelelnie,
- az értékelés alapjául szolgáló dokumentumokat, valamint az értékelés eredményét.

Az értékelési jegyzőkönyv alapjául a következő dokumentumok szolgálhatnak:

- magyarországi érvényes kijelöléssel rendelkező vizsgáló szervezet vizsgálati jegyzőkönyve,
- külföldi, az adott vizsgálat elvégzésére akkreditált vizsgáló szervezet eredeti vizsgálati jegyzőkönyve (fax-on küldött, vagy fénymásolt vizsgálati jegyzőkönyv csak az eredetivel történő megegyezés megfelelő igazolása esetében – pl. közjegyző – fogadható el),
- a külföldi tanúsító szervezet adott vizsgálatról készített eredeti tanúsítvány (amennyiben az a szóban forgó vizsgálat tanúsítására az adott tanúsító szervezet érvényes akkreditációval rendelkezik), vagy az előző pontban ismertetett, az eredetivel történő megegyezés igazolása.

Az értékelési jegyzőkönyv alapján – amennyiben az adott termék megfelel a hivatkozott követelményeknek – tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány készül.

Amennyiben az elvégzett vizsgálatokkal kapcsolatban a tanúsítást végző szervezet nem megfelelőséget állapít meg (a vizsgálatok nem a hivatkozott szabvány, vagy normatív dokumentum szerint történtek, a minősítés során nem az előírt megfelelőségi kritériumot alkalmazták, a minősítő-tanúsító szervezet nem akkreditált az adott vizsgálatra), a tanúsítást meg kell tagadni és a minősítő felülvizsgálatot az adott hiányosság kiküszöbölése után meg kell ismételni.

3. A tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány

Azon szervezetek, melyeket az ÖTM (korábban BM) tanúsításra kijelölt, a tűzvédelmi termék vizsgálatáról a 15/2004. (V. 21.) BM rendeletben meghatározott szabályoknak megfelelően tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítványt állítanak ki.

A tanúsítvány érvényességi ideje a kiállítás időpontjától számított 5 év.

A kiállított tanúsítványnak tartalmaznia kell a következő információkat:

- a tanúsító szervezet nevét, címét, azonosító számát, valamint utalást a kijelölésre (a kijelölő határozat számát),
- a megrendelő/gyártó nevét, címét,
- a termék leírását (típus, azonosító jellemzők, felhasználási terület, különleges alkalmazási feltételek),

- azon műszaki specifikációk, normatív előírások felsorolását, amelyeknek a termék igazoltan megfelel, valamint az alkalmazási feltételeit
- a vizsgálatokat végző (külső, vagy belső) vizsgálóhelyek nevét, címét, azonosító számát,
- a tanúsítvány érvényességi idejét,
- a tanúsító szervezet aláírásra felhatalmazott képviselőjének nevét és beosztását,
- a megfelelőségi tanúsítvány azonosító számát,
- a kiadás dátumát, a kiállító cégszerű aláírását.

A tanúsítvány érvényét veszti, ha a tűzvédelmi termék eltér a vizsgált mintadarabtól, (pl. a gyártás során más szerkezeti anyagok kerültek felhasználásra), illetőleg vizsgálattal bizonyítható, hogy a termék tulajdonságai eltérnek az eredeti vizsgálat során megállapított tulajdonságoktól. Amennyiben a tanúsító szervezet a tanúsítvány érvénytelenségét állapítja meg, erről köteles tájékoztatni az ÖTM OKF-et.

4. A tanúsítással kapcsolatban leggyakrabban előforduló problémák:

A tűzvédelmi termékkel kapcsolatos tanúsítási tevékenység során leggyakrabban előforduló probléma, hogy:

- a vizsgálatot nem az adott vizsgálatra akkreditált, független vizsgáló szervezet végezte,
- a tanúsítás elvégzéséhez nem áll a tanúsító szervezet rendelkezésre eredeti vizsgálati dokumentáció, vagy tanúsítvány,
- az elvégzett vizsgálatokról készült vizsgálati jegyzőkönyv, vagy tanúsítvány érvényességi ideje lejárt.

Ilyen esetekben az adott termék tanúsítása nem végezhető el, nem állítható ki tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány, vagyis a termék nem hozható forgalomba.

Az előzőekben ismertetett jogszabályi előírások – amennyiben azokat be tartják – biztosíthatják, hogy Magyarországon a közeljövőben ne kerülhessen beépítésre, illetőleg alkalmazásra nem megfelelő tulajdonságokkal rendelkező tűzvédelmi termék.

Ferenczi Zoltán
laboratóriumvezető, VEIKI-VNL
Villamos Nagylaboratóriumok Kft.